Dînî olmayan münâsebetlerde gayr-i müslimleri kutlamanın hükmü

حكم تهنئة غير المسلمين في مناسبات غير دينية

[Türkçe – Turkish – تركي]

şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

الشيخ محمد صالح المنجد

Terceme: IslamQa
koordinasyon: Sitesi Islamhouse

ترجمة: موقع الإسلام سؤال وجواب

تنسيق: موقع IslamHouse.com

2013 - 1434

IslamHouse.com

Dînî olmayan münâsebetlerde gayr-i müslimleri kutlamanın hükmü

Ben, gayr-i müslimlerin kutlama törenlerine katılmanın câiz olmadığına dâir fetvâları okudum. Fakat ben, okul veya üniversitede düzenlenen kutlama törenlerine gayr-i müslimlerle birlikte katılmanın hükmünü öğrenmek istiyorum.

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Birincisi:

Dînî bayramlarından dolayı kâfirleri kutlamak, haramdır ve bunun haram olduğunda şüphe de yoktur. Nitekim birçok fetvada bunun açıklamasını yapmış ve bundan sakınılması gerektiğini belirtmiştik.

Bu konuda daha detaylı bilgi için (947), (11427), (4528) ve (1130) nolu soruların cevaplarına bakabilirsiniz.

İkincisi:

Evlilik, okulda başarılı olma (sınıf geçme), bir vazifeye tayin olma, hastalıktan iyileşme, çocuk sahibi olma ve yolculuktan dönme gibi, gayr-i müslimlerin kişisel özel münâsebetlerine gelince, İslâm âlimleri bu konuda üç görüşe ayrılmışlardır. Bu üç görüş, İmam Ahmed'den nakledilmiştir.

Âlimlerden kimisi bunu câiz görmüştür. Kimisi câiz görmemiştir. Kimisi ise, onların kalplerini İslâm'a ısındırmak veya onları İslâm dînine dâvet etmek gibi, dînî bir faydanın olması şartına bağlı olarak câiz görmüştür ki bu, görüşlerin en tercihli olanıdır. Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye de -Allah ona rahmet etsin- bu görüşü tercih etmiştir.

Hanbelî mezhebi âlimlerinden İbn-i Muflih -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Gayr-i müslimleri hastalıklarında ziyâret etmek, onları kutlamak ve onlara başsağlığı dilemek, haramdır..."

Yine İmam Ahmed'den -Allah ona rahmet etsin- şöyle nakledilmiştir:

"Müslüman olmasını ümit etme gibi bir fayda varsa, bu takdirde câizdir.Hocamız İbn-i Teymiyye de bu görüşü tercih etmiş, anlamını ise Âcurrî tercih etmiştir. Âlimlerin görüşü ise; gayr-i müslim kimse, hastalığında ziyâret edilir ve kendisine İslâm dîni arz edilir.

Ebu Davud -Allah ona rahmet etsin- şunu nakletmiştir:

"Eğer onu İslâm'a dâvet etmek istiyorsa, evet, ziyâret edilir." (el-Furû'" ve "Tashîhu'l-Furû'"; c: 10, s: 334).

Câiz olduğunu söylemek için başka şartlara da dikkat etmemiz gerekir. Bunlar:

1. Erkeklerle kadınların aynı ortamda ve karışık bulunmaları, çalgı aletlerinin olması, haram olan yiyecek ve içeceklerin bulunması gibi dînen haram sayılan şeylerden kutlama ve ziyâret ortamının arınmış olması gerekir.Müslümanların tören ve kutlamaları genellikle -üzülerek söylemek gerekirse- haram olan şeylerden arınmış olmadığına göre, gayr-i müslimlerin tören ve kutlamaları nasıl arınmış olsun.

Bu konuda (3325) nolu sorunun cevabına bakınız.

2. Kutlamanın, "Esselamu Aleykum" demekten veya kutlanan kimsenin güçlü ve kalıcı olmasını temennî etmek gibi, kutlama ibârelerinin dîne aykırı şeylerden arınmış olması gerekir.

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

"Gayr-i müslimi, eş veya çocuk sahibi olması, yolculuktan dönmesi, hastalıktan iyileşmesi veyahut da istenmeyen bir şeyden kurtulması münâsebetiyle onu kutlama babı:

İmam Ahmed'den bu konuda farklı rivâyetler gelmiştir. Bazen bunun mübah, bazen de haram olduğunu söylemiştir. Bu konudaki görüşü; gayr-i müslime başsağlığı dilemek ve hastalığında onu ziyâret etmek gibidir. İkisi arasında hiçbir fark yoktur. Fakat müslüman, câhil kimselerin yaptıkları gibi, gayr-i müslimin dînine rızâ göstermeye delâlet eden sözler telaffuz etmekten sakınmalıdır.

Tıpkı bazı kimselerin: "Allah seni dîninle mutlu kılsın", "Allah seni dîninde güçlü ve kuvvetli kılsın", "Allah seni aziz kılsın" veya "Allah sana ikramda bulunsun" demeleri gibi.

Ancak, "Allah seni İslâm ile şereflendirsin" veya "Allah seni İslâm ile aziz kılsın" gibi sözler söyleyebilir.Dolayısıyla bu davranış, müşterek şeyleri kutlama konusuna girer." (Zimmet Ehli İle İlgili Hükümler; c: 1, s: 441)

3. Kâfir, günah işlediği yolculuktan dönüşünde tebrik edilmez (müslüman için de hüküm böyledir). Müslümanlara savaş açan veya (fâiz ile alış-veriş yapan) bir bankada çalışmak veya insanlar arasında Allah'ın şeriatından başka hükümle hükmeden hâkimlik gibi haram olan bir vazifeye tayin olan kimse de tebrik edilmez.

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Her kim, bir insanı, işlediği günahından veya bid'atından veyahut da küfründen dolayı tebrik ederse (kutlarsa), kendisini Allah'ın gazabına ve öfkesine maruz bırakmış olur. Oysa takvâ sahibi olan ilim ehli, Allah'ın gazabından kaçınmak ve O'nun gözünden düşmemek için, zâlim kimseleri, vâlilik makamlarına, câhil kimseleri de kadılık, öğretmenlik ve fetvâ gibi makamlara tâyin olmalarından dolayı tebrik etmekten uzak dururlardı.Eğer bir kimse, başına gelebilecek bir kötülükten dolayı onlara gider de onlara hayırdan başka bir şey söylemezse ve iyilik ve doğrulukta muvaffak olmaları için onlara duâ ederse, bunda bir sakınca yoktur." (Zimmet Ehli İle İlgili Hükümler; c: 1, s: 441-442)

4. Müslüman olmaları beklenmeyen, -papazlar ve hahamlar gibi-, küfrün başlarını ve küfrün elebaşlarını tebrik etmekten uzak durmak gerekir. Çünkü onları tebrik etmek ve onlara katılmak, onları güçlendirmek ve müslümanı zelil kılmaktır.Ancak müslüman olması ümit edilen belirli birisi varsa, onu tebrik etmek câizdir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, amcası Ebu Tâlib'i hastalığında ziyâret etmişti.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin-, papazın gelişi dolayısıyla onu tebrik etmenin hükmü hakkında sorulduğunda o şöyle demiştir:

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in hasta olan yahudiye gitmesine (onu ziyâret etmesine) gelince, çünkü bu yahudi, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e hizmet eden bir çocuk idi. Çocuk hastalanınca, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ona İslâm'ı arz etmek için onu ziyâret etti.Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ona İslâm'ı arz edince o da müslüman oldu.Müslüman olması için birisini ziyâret eden Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ile sağ-salim ulaştığından dolayı papazı tebrik eden ve onun mâneviyatını yükselten (ona moral veren) kimseyi kıyaslamak mümkün değildir. Bunu ancak ya câhil veya hevâsına uyan kimse kıyaslayabilir." (Fetâvâ İbn-i Useymîn; c: 3, s: 47).

Sözün özü:

Bu meselede tercihli olan görüş, -müslümanın, bundan tamamen kaçınması ve onlarla iç içe olmaktan uzak durması, daha ihtiyatlı olmakla birlikte-, yukarıda zikredilen şartlar doğrultusunda gayr-i müslimi tebrik etmek câizdir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.